

Jasnoća Pisma: pretpostavka, načelo ili iluzija

Kristian Brackett

Teološka biblijska akademija, Krapina
kbrackett@tba.hr

UDK:22
Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 2, 2010.
Prihvaćeno: 3, 2010.

Sažetak

Reformatori su jasno izrazili i snažno branili nauk o jasnoći Svetoga pisma. Evanđeoski kršćani danas također trebaju ponovno potvrditi i braniti taj biblijski nauk. Ovaj članak govori o važnosti toga nauka i istražuje različite definicije ove doktrine, kao i njezina ograničenja. U drugom dijelu predstavljaju se teološki i biblijski dokazi koji potvrđuju jasnoću Svetoga pisma. U posljednjem odjeljku autor iznosi odgovor na pitanje je li jasnoća Svetoga pisma pretpostavka koja se nameće biblijskom tekstu ili načelo tumačenja.

Uvod

Reformatori i njihovi prethodnici, od Johna Wycliffa i njegovih sljedbenika lolar-da, Williama Tyndalea i njegova orača te Martina Luthera i njemačkoga naroda, bili su dobro poznati po gorljivosti u nastojanju da dadu Bibliju u ruke naroda na jeziku koji razumiju. Bili su uvjereni da će čitanje Biblije od strane naroda donijeti daleko veću korist nego li štetu pravoj Crkvi. Bili su sigurni da svi ljudi, od seljaka do kralja, mogu razumjeti poruku Božje riječi. Motivirani svojim vjervanjem da je Sveto pismo jasno i razumljivo, trudili su se, podnosili progonstva a neki su čak i život položili kako bi postigli plemeniti zadatak prevođenja Svetoga pisma na različite jezike europskih zemalja.

Učenje o jasnoći Pisma, koje je reformatorima bilo toliko važno, treba biti jednako važno i nama danas. Većini je čitatelja vjerojatno poznata rasprava između Luthera i Erazma koja je reformatorima pojasnila ovu temeljnu pretpostavku. U ono vrijeme Biblija uglavnom nije bila dostupna na narodnom jeziku, a Katolička crkva pridržavala si je isključivo pravo tumačenja Pisma.

Danas je situacija posve drukčija. Postmodernističko relativiziranje istine dovelo je do potpunog nepovjerenja u sve institucije i autoritete. Prema duhu ovoga doba svatko ima pravo na privatno tumačenje bez obzira na pravila i konvencije jezika i tradicionalnog značenja.¹ Aktualna je književna kritika degradirala autora (ako ne i sasvim odbacila), uzdigla 'društvo tumača' i odredila da je proces tumačenja neprestana dinamična mijena između tumača i teksta. Kao rezultat toga, više nije moguće niti pak se tolerira govor o "jasnom značenju" Biblije (Thompson, 2006, 36-43). Zamijetite riječi Jamesa Challahana:

U suvremenoj je hermeneutici došlo do istinskog nepovjerenja u jasnoću i veličanja nejasnoće. Jasnoća je ili smatrana djetinjom naivnošću i žrtvovana na oltar moderne, ili je smatrana gnostičkom temom te kodeksom dostupnim samo povlaštenima... Jasnoću se brzo ostavlja kao da je obična iluzija, slijepa odanost vjerskoj zabludi da su drevni tekstovi dosljedno shvaćeni s realizmom koji je neuobičajen čak i za današnje vrijeme (1996, 362).

Ono što je nekoć svima bilo jasno, mnogima više nije. Ono što je jasno jednoj osobi u ovom postmodernom dobu, sigurno nije jasno drugoj. Naprotiv, svatko tumači u svom vlastitom kontekstu, i to se tumačenje smatra legitimnim. Nažalost, na kraju nijedan tekst nema nikakvo čvrsto značenje (pogotovo ne biblijski tekst, čini se). Ako određeni tekst može značiti bilo što, tada je moguće da znači sve. No ako tekst znači sve, u konačnici ne znači ništa.

Je li to doista tako? Možemo li znati što Biblija i tekstovi koji je sačinjavaju znače? Možemo li nadići primjedbe književne kritike i dekonstrukcije sadašnjega doba i sa sigurnošću zaključiti tko je Bog i što očekuje od nas? U vrijeme kada utjecajni vođe različitih pokreta unutar 'evanđeoske' Crkve otvoreno sumnjaju u vrijednost nauka ili sigurnosti, kad dekonstruktivisti i viša kritika tvrde da je značenje iluzorno, a objektivnost nemoguća, kakvu nadu može imati Božje dijete koje jednostavno želi proučavati Bibliju radi osobne izgradnje? Što treba učiniti pastor s ograničenim vremenom i sredstvima kako bi pripremio kvalitetnu hranu za svoje stado u nedjelju? Je li Pismo jasno? Možemo li ga razumjeti? Je li moguće odrediti pravo značenje odlomka?

Apsolutno je tako. Riječi još uvijek imaju značenje, a riječi u specifičnom kontekstu imaju specifično značenje. To značenje, pogotovo kada se radi o Bibliji, mora biti dovoljno jasno i dostupno svima koji ju iskreno čitaju. Ako Pismo nije jasno, tada je svako učenje Pisma nedefinirano. Nadahnuta, vjerodostojna, istinska riječ koja je nejasna ne nudi nikakvu korist njezinu čitatelju. Ne možemo imati pouzdanja u ispitima vjere, utjehe u žalosti, niti spasenja u evanđelju ako nije moguće imati opravdanu sigurnost o onome što Biblija govori. Ovaj je nauk

1 Da bi bio dosljedan postmodernist će najvjerojatnije tvrditi kako je jezik sam po sebi nejasan, da ne postoje pravila ili standardne jezične konvencije, te da je značenje prividno.

jednako važan kao što je oduvijek bio i treba ga ponovno iznositi i potvrđivati jasno i otvoreno. Božja riječ je jasna.

Definicija i ograničenja jasnoće Pisma

Što je jasnoća Pisma?

Tijekom crkvene povijesti sve do danas, protivnici učenja o jasnoći Pisma upućivali su mu razne prigovore. Kako bi se opovrgli i otklonili ti prigovori, treba iznijeti jasnu definiciju o tome što ta doktrina podrazumijeva. Slijedi primjer definicija od strane evanđeoskih teologa.

Iako nije prvi koji rasvjetljava temeljnu definiciju vezanu uz Bibliju, Martin Luther ima važnu ulogu u definiranju. U svom djelu *The Bondage of the Will (Ropstvo volje)* pruža jedno od temeljnih iscrpnih objašnjenja iz protestantske tradicije. On brani nauk i njegovu primjenu dokazujući vanjsku jasnoću koja vrijedi za čitav svijet i unutarnju jasnoću koja je dostupna onima u kojima prebiva Duh Božji (1999, 72).²

Westminsterski oci uključili su članak o jasnoći Biblije u svoje vjeroispovijedanje usvojeno 1646.³ U sedmom članku prvog poglavlja piše: "Sve stvari u Pismu nisu same po sebi odmah jasne, niti ih svi jednako razumijevaju. Međutim, one stvari koje je nužno znati za spasenje, vjeru i poslušnost jasno su izložene u Pismu, a korištenjem uobičajenih sredstava postaju razumljive učenicima i neukima."⁴

Zamijetite da pisci ovoga teksta ograničavaju područje jasnoće Biblije na ono što je "nužno znati za spasenje, vjeru i poslušnost".

Podsjećajući na mišljenje reformatora, Charles Hodge je u devetnaestom stoljeću zapisao ovu izjavu: "Biblija je jednostavna knjiga. Svatko ju može razumjeti. I svatko ima pravo i obvezu čitati ju i tumačiti za sebe; tako da se njegova vjera može oslanjati na svjedočanstvo Pisma, a ne na svjedočanstvo Crkve. To je doktrina protestanata po ovom pitanju" (1997, 183).

Wayne Grudem posvećuje čitavo poglavlje tome učenju u svom djelu *Systematic Theology*. On piše: "Jasnoća Pisma znači da je Biblija napisana na način da njezin nauk mogu razumjeti svi koji čitajući primaju Božju pomoć i koji su voljni slijediti ju" (1994, 108).

U posljednjem desetljeću ovoj su temi najmanje dvije knjige posvetili evan-

2 Za sažetak Lutherova učenja o jasnoći Pisma u 11 točaka vidi Larry Pettegrew, *The Perspicuity of Scripture*, *The Masters Seminary Journal*, 15 (Fall 2004):221-223.

3 Baptističko vjeroispovijedanje iz 1689. također sadrži taj članak.

4 Tekst preuzet iz hrvatskog izdanja *Westminsterskog vjeroispovijedanja*, koje je objavio Reformirani teološki institut "Mihael Starin" u Tordincima, 2008.

deoski kršćani. James Callahan opisuje ovu temu sljedećim riječima:

Pismo se može čitati tako da pruža korist, razumijevanje i preobražavajuće rezultate. Ono je otvoreno i transparentno ozbiljnom čitatelju; razumljivo je i dostižno pažljivom čitatelju. Pismo je u sebi dosljedno i jasno. Pisano je izravno i nedvosmisleno; ono što je napisano dostatno je. Cilj i fokus jasno je prikazan kao Božja otkupiteljska pripovijetka... Time se želi reći: Pismo je jasno u onome o čemu govori” (2001, 9).

Konačno, po završetku svoga iscrpnog istraživanja ove teme Mark Thompson u djelu *A Clear and Present Word: The Clarity of Scriptures* nudi ovu definiciju: “Jasnoća Pisma je ona kvaliteta biblijskoga teksta koji, kao Božje komunikacijsko djelo, jamči dostupnost njegova značenja svakome koji mu pristupa vjerom” (2006;169-170). Ova definicija ističe da je jasnoća Pisma zajamčena, budući da dolazi od Boga.

Ovaj kratki pregled definicija pokazuje da imaju nekoliko općih elemenata. Većina definicija ističe nužnost vjere, iskrenosti ili objektivnosti u pristupu Pismu. Dakako, vjera i iskrenost su djelo Duha Svetoga u duši čitatelja kao što ističe Lutherova “unutarnja jasnoća”. Čini se da su u svojoj kratkoj izjavi westminsterski teolozi ograničili pojam jasnoće na ono što se odnosi na spasenje. Ako im je to bila namjera, tada su nepotrebno ograničili svoju definiciju u usporedbi s ostalima. Autor ovoga članka prihvaća one definicije koje tvrde da se jasna narav Božje objave odnosi na opći sadržaj, a ne samo na stvari koje se tiču spasenja. Sva je Biblija svjetlo i vjernik ju može čitati u cijelosti kako bi primio naputak, uvid i blagoslov.

Koja su ograničenja jasnoće Pisma?

Iako sustavni odgovor na povijesne prigovore nije svrha ovoga članka⁵, mora se priznati kako postoje ograničenja u doktrini o jasnoći Pisma. Poreći ovo znači proturječiti apostolu Petru po pitanju *nekih* Pavlovih tekstova. U 2 Petrovoj poslanici (3,15-16) Petar je napisao: “A strpljivost Gospodina našega spasenjem smatrajte, kako vam i ljubljeni brat naš Pavao napisa po mudrosti koja mu je dana. Tako u svim poslanicama gdje o tome govori. U njima ima ponešto nerazumljivo, što neupućeni i nepostojani iskrivljuju, kao i ostala Pisma - sebi na propast.” Ako se Petar nije slagao s nekim od Pavlovih tekstova, jasno je da će i današnji tumači također ponekad imati određene poteškoće. Međutim, umjesto da odbacimo ovo

5 Za odgovore na te povijesne argumente protiv opće jasnoće Pisma vidi Luther, *Bondage of the Will*; djelo Williama Whitakera *Disputatio de sacra scriturea contra hujus temporis papistas* koje je W. Fitzgerald preveo i uredio pod naslovom *Disputations on Holy Scripture against Papists, Especially Bellarmine and Stapleton*, Cambridge: Parker Society, 1849 (359-401) i F. Turretin (1679-85), *Institution theologiae elenticae*, prev. G. M. Giger, ur. J. T. Dennison, kao *Institutes of Elenctic Theology*, 3 vol., Phillipsburg: P. & R., 1992 (144-145).

učenje na temelju Petrova priznanja, možemo odrediti njegova ograničenja.

Prije svega, kao što Westminsterško vjeroispovijedanje potvrđuje, nisu svi biblijski odlomci jednako razumljivi. U predgovoru njihove izjave o jasnoći u sedmom članku prvog poglavlja stoji: "Sve stvari u Pismu nisu same po sebi odmah jasne, niti ih svi jednako razumijevaju". Dakako, neki su odlomci jasniji od ostalih. Neki odlomci zahtijevaju više napora za razumijevanje. Međutim, to ne poništava nauk o jasnoći Pisma. Oni koji podupiru nauk o jasnoći Pisma nikada nisu tvrdili da su svaki redak ili tvrdnja jasni i lako razumljivi.

Zapravo, ovo vodi k drugom ograničenju nauka o jasnoći Pisma. Ponekad tumačenje zahtijeva naporan trud. Nije uvijek jednostavno. Međutim, nužnost napornoga rada ne negira jasnoću Biblije. Dva razloga stoje iza ove poteškoće. Prvi proizlazi iz grešne naravi Božjih ljudi. Činjenica da svaki čitatelj treba rasti, mijenjati se, razvijati, odbacivati stare grješne navike i usvajati nove, bogougodne, otežava proces tumačenja. Zapravo, ponekad Biblija govori upravo ono što ne želimo da nam kaže. U tim slučajevima, po Božjoj milosti, tumač mora staviti po strani svoje vlastite predrasude, predodžbe i samoopravdavanja, te Božjom milošću pristupiti ispravnom tumačenju odlomka.

Drugo, zadatak tumačenja jednostavno nije uvijek lak. Biblija potvrđuje tu činjenicu. Luka je pohvalio vjernike u Bereji zbog njihove marljivosti i upornoga rada. Oni su "svaki dan ispitivali Pisma" (Dj 17,11) kako bi potvrdili ono o čemu su bili poučavani. Riječ "ispitivati" podrazumijeva pažljivo ispitivanje i iscrpno proučavanje (Louw & Nida, 1996; Friberg, 2000). Često se koristi u sudskom ozračju gdje mora doći do pažljivog istraživanja kako bi se donijela presuda. Plemenit rad Berejaca zahtijevao je trud i ustrajnost. Međutim, oni su uspjeli zbog jasnoće Pisma. Mogli su sami potvrditi Pavlovo učenje. Petar jednako tako tvrdi da su proroci, sami autori, "istraživali i pronicali" (1 Pt 1,10) svoje tekstove, no taj se trud isplatio i dvanaesti redak navodi da je "njima bila objavljena" čudesna svrha njihovih proroštava. Toliko je godina prošlo od izvornih događaja i primatelja poruke, a današnji tumač treba prevladati mnoge jezične, kulturne i povijesne prepreke kao bi ispravno tumačio Božju riječ. Međutim, naporom radom, upornošću i vjerom, suvremeni čitatelj može uspjeti.

Salomon također potiče marljivo proučavanje Pisma kako bi se stekla mudrost nužna za život. Izreke 2,3-5 sadrže divna obećanja: "Jest, ako prizoveš razum i zavapiš za razborom; ako ga potražiš kao srebro i tragaš za njim kao za skrivenim blagom - tada ćeš shvatiti strah Gospodnji i naći ćeš Božje znanje." Obećanja su dana onima koji primaju i u sebi pohranjuju Božje riječi i zapovjedi (r. 3). Salomon koristi sliku koja podrazumijeva trud i naporan rad. Istoznačan paralelizam između riječi "potražiti" i "tragati" ističe intenzitet napora, dok metafore "srebro" i "blago" podrazumijevaju sliku prekopavanja i kopanja u rudniku. Blagoslovi mudrosti ne leže na površini čekajući da ih prikupi neki slučajni pro-

laznik. Isto tako blagoslovi Božje objave otkrivaju se onima koji ih intenzivno i temeljito traže. Ako se potrudimo, možemo ih naći. Pismo je jasno.

U situacijama kad određeni odlomak nije jasan primjena načela "Pismo tumači Pismo" pomaže proučavatelju Biblije. Luther je bio poznat zbog primjene tog načela: "Ako su riječi nejasne na jednome mjestu, one su jasne na drugome" (Luther, 1999, 71). Međutim, Augustin je iznio ovo načelo mnogo ranije rekavši: "Gotovo se ništa ne može izvući iz tih nejasnih odlomaka što drugdje ne bi bilo razloženo jednostavnijim rječnikom" (Augustin, 1958, 31). Ovim se standardom biblijskoga tumačenja tijekom povijesti služila Crkva i marljivi proučavatelji Biblije te on jamči dostupnost svega što je na korist djetetu Božjem negdje drugdje unutar Božje objave.

Na posljertku, učenje o jasnoći Pisma ne umanjuje potrebu za nadarenim propovjednicima i učiteljima u Crkvi. Biblija bilježi slučajeve u kojima su tumači bili potrebni. Etiopljanin je nakon čitanja Izaije 53 upitao Filipa: „Molim te, o kome to prorok govori? O sebi ili o kome drugom?“ (Dj 8,34). Filip je iskoristio prigodu i s tim odlomkom započeo "propovijedati Isusa". Dvojici učenika na putu u Emaus trebala su Kristovo obrazloženje o njemu samome uz pomoć Mojsijeva zakona i proroka kako bi im se otvorile oči po pitanju svrhe i nužnosti Isusove smrti (Lk 24,14-35). Bog je jednako tako dao Crkvi obdarene ljude koji bi služili u ulozi pastora i učitelja za opremanje svetih za djelo službe (Ef 4,11-13). Sveti Duh razdijelio darove poučavanja pojedinim vjernicima na dobrobit svih (1 Kor 12-14; Rim 12,6-8 i 1 Pt 4,10-11).⁶

Dokazi koji potvrđuju nauk o jasnoći Pisma

Ima mnogo razloga zašto trebamo vjerovati da Pismo ima jasnu poruku i nauk. Htio bih se fokusirati na dva teološka razloga, a zatim razmotriti svjedočanstvo same Biblije o njezinoj jasnoći.

6 Za pozitivnu tvrdnju o tome što se podrazumijeva pod jasnoćom Pisma vidi Pettegrew, 2004, 214-216. Radi sažetosti, jednostavno navodim ih ovdje u tekstu. Jasnoća pisma znači: 1) Pismo je dovoljno jasno da bi i najneukiji čovjek mogao živjeti po njemu, 2) Pismo je dovoljno duboko i za čitatelje najvećih intelektualnih sposobnosti, 3) Pismo je jasno po svim njegovim bitnim pitanjima, 4) nejasnoća s kojom se čitatelj Biblije može suočiti u nekim dijelovima Pisma nedostatak je ograničenog i grešnog čovječanstva, 5) tumači Pisma moraju koristiti uobičajena sredstva [za tumačenje], 6) čak i neobraćena osoba može razumjeti jednostavan nauk Pisma na vanjskoj razini, 7) Sveti Duh mora prosvijetliti um čitatelja ili slušatelja Pisma kako bi razumio značaj Pisma, i 8) sukladno svećenstvu svih svetih, svaki kršćanin ima pravo i obvezu čitati i tumačiti ga za sebe, kako bi se njegova "vjera temeljila na svjedočanstvu Pisma, a ne Crkve" (Charles Hodge).

I. Teološka promišljanja o jasnoći Pisma

A. Božja narav i njezina povezanost s jasnoćom Pisma

Bog je stvorio govor. Adamu je dao sposobnost govora te umnožio jezike, o čemu govori Postanak 11. Zapravo, može se reći kako je Bog izumitelj sveukupne komunikacije. On je prvi progovorio Adamu i Evi. U toj ih je komunikaciji blagoslovio te im dao zadatak koji su trebali ispuniti. Kasnije kad je čovječanstvo postalo neposlušno i odbilo "ploditi se, i množiti, i napuniti zemlju" (Post 1,28, zapovijed koja se značajno ponavlja još triput u Postanku 8 i 9), Bog je uveo pomutnju u čovječanstvo dajući mu različite jezike. Onaj tko je stvorio jezike, sigurno ih može djelotvorno upotrijebiti kako bi svijetu prenio svoju poruku.

Bibliju čak možemo smatrati zapisom Božjeg komuniciranja s čovjekom. Zapravo, ona je Božja samoobjava. Svaki put kad Bog govori nekome izravno ili preko posrednika, a ta osoba uzvraća radošću, žalošću, ušitom ili strahom, Bog potvrđuje da je djelotvoran komunikator. Kad bi značenje Božje riječi bilo potpuno nedostupno, tada bi bio krivac Bog kao izvorni ili vrhovni autor. Moramo krenuti od pretpostavke da je Pismo jasno i priznati da kad god nije tako razlog leži u tumaču i njegovim ograničenjima.

Božja je konačna i potpuna objava došla po njegovu Sinu, Isusu Kristu (Iv 1,14; Heb 1,1-4). Bog je pribavio pisani zapis o svom postojanju i djelovanju u Bibliji. On nam je dao i ostatak Novoga zavjeta kako bi se zabilježilo rano djelo apostola koji su pomogli u izgrađivanju Crkve i utvrđivanju njezina nauka. Iako se Bog osobno objavio u svome Sinu, pribavio je i pisani opis i objašnjenje o tome tko je Isus i koje su odgovornosti njegovih sljedbenika. Taj je pisani opis standard postupanja i vladanja vjernika. Budući da je Bog dao Pismo kako bi objavio sebe i svoga Sina, ono mora biti razumljivo.

Ovime se ne želi reći kako riječima možemo adekvatno izreći sve o Bogu. Riječi ne mogu potpuno i sveobuhvatno opisati onoga „koji jedini ima besmrtnost, prebiva u svjetlu nedostupnu, koga nitko od ljudi ne vidje niti ga vidjeti može“ (1 Tim 6,16). Riječi su nedostatne u detaljnom opisivanju izvrsnosti Jaganjca koji je dostojan primiti moć, i bogatstvo, i mudrost, i snagu, i čast, i slavu, i blagoslov!“ (Otk 5,12). Međutim, Bog nam je dao riječi. Govorio nam je riječima. Možda su riječi nedostatne izreći sve što se treba izreći o Bogu, no one moraju biti dostatne da bi prenijele sve što moramo znati i vjerovati o Bogu, kao i ono što Bog želi da činimo. Bog je izabrao to sredstvo. Budući da je tvorac govora i prvi koji je ikada upotrijebio riječi kako bi komunicirao, možemo biti sigurni da je Pismo jasno.

Ne samo da je Pismo u skladu s Božjom ulogom prvoga komunikatora i tvorca jezika, već je također u skladu s njegovom božanskom naravi, posebice njegove dobrote i pravičnosti. Bog je objavio sebe u Bibliji. On je također objavio način na koji čovjek koji je mrtav u svojim grijesima može oživjeti i izmiriti se sa svojim

Stvoriteljem. To je djelo milosrđa i milosti. Nakon pada Adama i Eve, Bog ih je mogao lako i pravedno kazniti i nikada ne pribaviti način spasenja. Mogao im je oduzeti život i početi iznova da je htio. Međutim, čak i kod izricanja presude, Bog je pribavio nadu (Post 3,15) te dozvolivši Adamu i Evi da se plode i razmnožavaju, slijedio je svoj plan otkupljenja sve do kraja, kad je poslao svog Sina na zemlju da umre kao predstavnik umjesto vjerujućih grešnika. Da bi se netko izmirio s Bogom, da bi bio opravdan, oduvijek je bilo potrebno vjerovati u njega, vjerovati njegovim obećanjima, vjerovati njegovu evanđelju (Post 15,6; Br 14,11; Ps 84,12; Jr 17,7; Lk 18,12; Iv 3,16). Poruka spasenja jasna je i razumljiva. Mora biti, jer je Bog dobar i izbavlja sve one koji vjeruju i pouzdaju se u njegova obećanja i providnost.

Uz poruku spasenja, Bog je oduvijek očekivao da njegov narod ili njegovi sljedbenici ispunjavaju određene odgovornosti koje je odredio. Od samoga je početka postavio uvjete za njegove blagoslove. Kao što je spomenuto, njegova je početna komunikacija s Adamom i Evom uključivala upute i zabrane. Očekivao je od njih da se drže tih naputaka i kaznio ih shodno tome kad to nisu činili. Iako je sotona svojim zlobnim pitanjem "Je li Bog doista rekao?" doveo u pitanje Božje naputke, ni Adam ni Eva se nisu pozivali na eventualnu nejasnoću oko Božje zapovjedi kad su čuli presudu.

Kasnije je Bog rekao izraelskom narodu: „Dakle, Izraele, što od tebe traži Jahve, Bog tvoj? Samo to da se bojiš Jahve, Boga svoga; da po svim putovima njegovim hodiš; da ga ljubiš i služiš Jahvi, Bogu svome, svim srcem svojim i svom dušom svojom; da držiš Jahvine zapovjedi i njegove zakone što ti ih danas za tvoje dobro dajem“ (Pnz 10,12-13). Bog je u svojoj povijesti vođenja Izraela uvijek nagrađivao poslušnost i kažnjavao neposluh. Isus također podsjeća na tu formulu (Mt 7,24-27). Ako je Bog pravedan, tada njegove riječi moraju biti jasne. Inače bi blagoslov bio uvjetovan a kazna rezultat nejasnih obećanja i zabrana. Martin Luther je istaknuo: "Jednom riječju, ako je Pismo nejasno ili dvosmisleno, zašto ga je morao objaviti Bog? Sigurno je da imamo dovoljno nejasnoća i nerazumijevanja u sebi, a da nam se s neba ne povećava naša nejasnoća, nesigurnost i tama!" (Luther, 1999;128). Samo bi nam okrutan i nepravedan Bog dao zbunjujuću, nejasnu i dvosmislenu poruku i zatim učinio blagoslov uvjetovanim razumijevanjem te poruke, te prebacio čovječanstvu odgovornost za vršenje te poruke pod prijetnjom kazne. Jasno, Bog je milostiv i dobronam. On otkupljuje grešnike. On blagoslivlja poslušnost i kažnjava neposluh. Opskrbio je svoj narod očekivanjima, odgovornostima i zabranama koje su dovoljno jasne da ih može razumjeti.

B. Narav Pisma i njezina povezanost s jasnoćom Pisma

Kao što je ranije spomenuto, Bog se posvetio otkupljivanju grešnika koji povjeruju u njega. Jedna od velikih tema u Pismu jest Božje otkupiteljsko djelo i spasenje čovjeka. Već je bilo spomenuto prvo obećanje evanđelja u Postanku 3,15.

Narav Pisma kao objave Boga kao osobe i njegove svrhe otkupljenja čovječanstva nalaže njegovu jasnoću. Bog želi da ga njegov narod poznaje. S Božje perspektive, jedini razlog čovjekova hvaljenja je da se hvali osobnim poznavanjem Boga „koji tvori dobrotu, pravo i pravdu na zemlji“ (Jr 9,23). Rezultat novoga saveza je potpuno zajedništvo s njegovim narodom i sveobuhvatno poznavanje njegove osobe (Jr 31,33-34). Ključni dio Isusove službe na zemlji bila je objava (Mt 11,27) i pokazivanje Oca (Iv 1,18). Nadalje, Isus poistovjećuje vječni život s poznavanjem Boga. Stoga će ta potraga za spoznajom i prisnošću s Bogom biti primarno zanimanje vjernika kroz vječnost. Bog je objavio samoga sebe kako bi bio spoznat. Početni redci Poslanice Hebrejima prate povijesni progres u tom plemenitom i velikodušnom poduhvatu Svevišnjega. Prema autoru Poslanice Hebrejima Bog se odavna počeo objavljivati očevima preko proroka tijekom mnogih godina i na mnoge različite načine. Međutim, njegova je konačna samoobjava bila po njegovu vlastitom Sinu. Ako Bog želi da ga njegov narod poznaje, kako će to ostvariti nejasnom samoobjavom?⁷ Svrha i narav Pisma nalaže njegovu jasnoću. Ovo nije samo nužna teološka pretpostavka, već je također jasno svjedočanstvo Pisma o samome sebi.

Apostol Ivan, primjerice, jasno ističe razlog pisanja njegova evanđelja: „Isus je pred svojim učenicima učinio i mnoga druga znamenja koja nisu zapisana u ovoj knjizi. A ova su zapisana da vjerujete: Isus je Krist, Sin Božji, i da vjerujući imate život u imenu njegovu“ (Iv 20,30-31). Motiviran željom da uvjeri ljude kako je Isus Mesija, sam Božji Sin, te tako prime život vječni, Ivan je napisao svoj vlastiti izvještaj o Isusovu životu i službi. Kako bi dokazao tu tvrdnju, napisao je dosljedan, razumljiv izvještaj. Njegova je svrha nalagala da evanđelje bude jasno. Opća otkupiteljska svrha Pisma također nalaže da Biblija kao cjelina bude jasna.

II. Biblijska potpora nauka o jasnoći Pisma

Biblija snažno podupire nauku o jasnoći Pisma. Prvo, razmotrit ćemo jasnu potporu a zatim bezuvjetan dokaz koji se odnosi na čitatelje i slušatelje Svetoga pisma.

A. *Pismo svjedoči samo o sebi*

Slika o svjetlu opetovano se pojavljuje u Pismu. Budući da nam svjetlo služi jasnije vidjeti stvari, čini se razumnim početi s tom temom. Psalam 119,105 i

7 Iako je fokus ovoga članka jasnoća Pisma, mora se također spomenuti kako je opća objava dostatno jasna da je nezahvalni grešnik koji ne daje Bogu odgovarajuću čast smatran odgovornim te biva osuđen radi svoga nepravednog zatajivanja istine (Rim 1,18-20). Otkupiteljsko svjetlo koje čovječanstvo ima, dostatno je da osudi svakog pojedinca koji odluči zanemariti to svjetlo (usp. Rim 2,14-15 i 3,19-20).

119,130 potvrđuje da svjetlo daje kvalitetu Božjemu zakonu. Psalmist piše: „Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi“ i „Objava riječi tvojih prosvjetljuje, bezazlene urazumljuje“. Tu je istinu apostol Petar iznio u Novome zavjetu: „Tako nam je potvrđena proročka riječ te dobro činite što uza nju prijanjate kao uza svjetiljku što svijetli na mrklu mjestu - dok Dan ne osvane i Danica se ne pomoli u srcima vašim“ (2 Pt 1,19).⁸ Ova je uobičajena metafora vjerojatno najjači dokaz koji Pismo pruža o svojoj vlastitoj jasnoći. Lampa bez svjetla ne može odagnati tamu. Ako Božja riječ ne daje svjetlo, tada Božji narod ostaje u tami.

Postoje i druge jasne tvrdnje. Primjerice, u Ponovljenom zakonu, kad je Mojzije htio potaknuti izraelski narod na poslušnost, uvjerio je narod da Zakon koji je Bog dao nije težak ni nedostupan. Naprotiv, blizu je njih i mogu ga razumjeti i vršiti. Nisu trebali poduzimati velika djela kako bi otkrili Božja očekivanja. Jednostavno su trebali prihvatiti objavu koja je bila “blizu njih” (Pnz 30,11-14). Unatoč činjenici da je narodu srce bilo otvrdnuto prema Bogu i bio je sklon idolopoklonstvu, njihov propust da poslušaju i prime blagoslov ne proizlazi iz složenosti ili nejasnoće objave koju im je Bog dao. Korinška crkva nudi novozavjetni primjer. I sami su se borili s neposlušnošću, no to nije spriječilo Pavla da im napiše u 2 Korinćanima 1,13: „Ta i ne pišemo vam drugo doli ovo što čitate i razumijete; a nadam se da ćete i do kraja razumjeti“.

Možda se najpoznatija tvrdnja u Bibliji o Pismu odnosi na njegovo nadahnuće. Pavao je napisao u 2 Timoteju 3,16-17: „Sve Pismo, bogoduho, korisno je za poučavanje, uvjeravanje, popravljanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo podoban.“ Ova jasna tvrdnja o izvoru, autoritetu i nepogrešivosti Božje objave također potvrđuje jasnoću Pisma. Uz nadahnuće Biblije stoji i njezina korisnost. Ta se korisnost odnosi na njezinu uporabu u informiranju uma, osvjedočenju srca, oblikovanju volje i njegovanju duše u pravedno, bogougodno vladanje. Krajnji učinak je potpuno opremanje Božjega čovjeka pomoću Riječi za djelo službe na koje ga je Bog pozvao. Ovo se ne postiže aluzijom, nejasnošću ili misticizmom. Obnavljanjem uma pomoću jasne istine Pisma, Bog priprema svog slugu za služenje u lokalnoj crkvi.

Prosvjetljujući učinak Pisma koristan je svakome tko ga iskreno čita. To je primijenjeno na učenom Pavlu, koji je bio obučen u strogoj rabinskoj tradiciji, kao i u neukih i priprostih apostola ribara koji su odvažno svjedočili pred upraviteljima i svećenicima u Jeruzalemu. U 19. Psalmu David ističe da Pismo može prosvjetliti čak i najpriprostije ljude. U Psalmu 19,8-9 on izjavljuje: „Savršen je Zakon Jahvin - dušu krijepi; pouzdano je Svjedočanstvo Jahvino - neuka uči; prava je naredba Jahvina - srce sladi; čista je zapovijed Jahvina - oči prosvjetljuje.“ Iako svi učinci i blagoslovi koji potječu iz čitanja i meditiranja o Zakonu koji su

8 Također vidi Ps 43,3; Izr 6,23; 2 Kor 2,4-6.

navedeni od sedmog do jedanaestog retka podrazumijevaju jasnoću Pisma, usredotočit ćemo se samo na dva.

Prvo, kao što je već spomenuto, imamo još jednu aluziju na Božju objavu kao svjetlo (r. 9). Zapovijedi koje nalazimo u starozavjetnom Zakonu prosvjetljuju čitatelja. Međutim, u osmom retku nalazimo još snažniju potporu nauku o jasnoći Pisma. Po Davidovu mišljenju, pouzdano Božje svjedočanstvo čak i neuke čini mudrima. Dvije riječi u osmom retku zavrjeđuju pozornost. Najprije zamijetite riječ 'pouzdan'. Ovo se snažno suprotstavlja post-modernim pretpostavkama da je istina relativna ili da ne postoje moralni i doktrinarni apsoluti.

Drugo, trebali bismo se usredotočiti na riječi bezazleni. Ova se riječ odnosi na nekoga tko je naivan, jednostavan i lako povodljiv (Holladay, 1991; Brown, Driver i Briggs, 2000). U Izrekama je ta osoba prikazana toliko neukom da predstavlja opasnost samoj sebi (1,32; 27,12). Bezazlena osoba vjeruje sve što čuje zato jer joj nedostaje sposobnost rasuđivanja (14,15). Međutim, obećanje Pisma je da ta ista osoba može postati mudra ako puni svoj um Božjom riječi. U Psalmu 119,130 psalmist ponavlja ovu tvrdnju ponovno povezujući metaforu o svjetlu s ovim učinkom na neuke čitatelje: „Objava riječi tvojih prosvjetljuje, bezazlene urazumljuje“. Komentirajući ove dvije tvrdnje, Wayne Grudem ističe: „Ovo bi trebalo biti veliko ohrabrenje svim vjernicima: nijedan vjernik ne bi trebao smatrati sebe suviše nerazumnim da bi čitao Pismo i dostatno ga shvaćao kako bi po njemu mogao postati mudar“ (Grudem, 1994, 106). Ponovno vidimo da Biblija potvrđuje svoju vlastitu jasnoću izravnim tvrdnjama, kao i metaforama i implikacijama.

B. Čitatelji i slušatelji Pisma

Biblijski dokaz o jasnoći Pisma također se može naći u sastavu njegovih izvornih slušatelja i čitatelja. Od izraelskog naroda u cjelini, koji je primio Mojsijeve riječi kao povijest Božjeg postupanja s njim i kao savez između Boga i njega, do pojedinih zemalja, gradova i gradića koji su čuli riječi proroka, proroci i pisci Staroga zavjeta prenose svoju poruku širokom slušateljstvu/čitateljstvu. S vremena na vrijeme autori su se obraćali kraljevima, svećenicima i ostalima učenicima. Međutim, u većem dijelu Staroga zavjeta prorok ili povjesničar pisao je imajući na umu širu javnost. Čak su i službeni zapisi o kraljevima Izraela i Jude kao i korespondencija koja se nalazi u dijelovima Staroga zavjeta napisani na jasan i izravan način.

Ovo vrijedi i za Novi zavjet. Evanđelja, Djela apostolska i Poslanice napisani su imajući u vidu specifične skupine, pojedince i crkve. Crkve su imale članstvo koje je uključivalo i učene ljude i robove. Ako su te poslanice trebale biti čitane pred čitavom crkvom, slijedi da ih je cijela crkva mogla razumjeti. Čak i Knjiga Otkrivenja započinje s divnim obećanjem. „Blago onomu koji čita i onima što

slušaju riječi ovog proroštva te čuvaju što je u njem napisano. Jer vrijeme je bližu!“ (Otk 1,3). Iako će možda suvremeni čitatelj, upoznat s različitim školama tumačenja ove katkad zahtjevne knjige zastati pred ovom tvrdnjom, glavna poruka proroštva je jasna. Bog očekuje specifičan odaziv svakoga vjernika i obećava blagosloviti onoga tko prihvaća njezin sadržaj.

U Novome je zavjetu posebno zanimljiv izravan govor djeci u Poslanici Kološanima i Efežanima. Ovo ne bi trebalo biti čudno zato jer je jedna od primarnih odgovornosti izraelskog naroda bila poučavanje djece u Riječi: „Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ“ (Pnz 6,7). Kad se Pavao izravno obraća djeci u Efežanima 6,1 i Kološanima 3,20 on uključuje obećanja i upozorenja. Od njih očekuje da ispunjavaju zapovijedi kako bi mogli dobiti život i blagoslov.

Druga poslanica Timoteju ističe ovu poantu. Pavao podsjeća Timoteja na životodajnu moć Božje riječi naglašavajući „da od malena poznaješ Sveta pisma koja su vrsna učiniti te mudrim tebi na spasenje po vjeri, vjeri u Kristu Isusu.“ Još kao djetetu, učeći od svoje majke i bake, Timoteju je bila nadohvat Božja mudrost u svetim spisima izraelskog naroda. Ta je mudrost bila dostatno jasna čak i dječjem umu da joj može vjerovati i po njoj dobiti spasenje.

Brojni su ljudi primili pojedine knjige Pisma od izvornih autora, uključujući neuke robove i djecu. Prema 1 Korinćanima 10,11 i Rimljanima 15,4 ono što je bilo zapisano u Starome zavjetu bilo je zapisano na dobrobit novozavjetne crkve uključujući i današnju crkvu s članstvom različitog podrijetla, kulture i iskustva. Pismo samo po sebi mora biti jasno kako bi imalo utjecaj na tako velik broj različitih ljudi.

Je li nauk o jasnoći pretpostavka o Pismu, načelo tumačenja ili iluzija?

Konačno, dolazimo do pitanja postavljenog u naslovu ovoga članka. U svjetlu podastrte teološke nužnosti i ponuđenih biblijskih dokaza o jasnoći Pisma isključili smo opciju kako je ovaj nauk iluzija ili zabluda koja nas samo odvlači od razgovora o Bibliji. Međutim, prikladno je upitati se je li ovo pretpostavka koju unosimo u Pismo, ili pak se ovaj nauk uistinu može koristiti kao načelo tumačenja. Riskirajući da bude smatran naivnim ili neusklađenim s novijom književnom kritikom, autor vjeruje da načela i pravila tumačenja imaju presudnu ulogu u određivanju značenja biblijskoga teksta. Jedan od primjera je knjiga Gordona Feea i Douglasa Stuarta, *How to Read the Bible for All Its Worth (Kako tumačiti Bibliju: vodič za razumijevanje Svetoga pisma)*. Oni slijede suvremeni trend gotovo isključivo žanrovskog usredotočenja, pružajući istovremeno vrlo malo konkretne pomoći u općem tumačenju. Zapravo, oni eksplicitno tvrde da se ne

namjeravaju usredotočiti na pravila (Fee i Stuart, 1993, 11).⁹ Iako je noviji razvoj u razumijevanju različitih književnih vrsta vrlo koristan na području hermeneutike, mišljenje je ovoga autora da je prenaplašavanje ovog područja proučavanja dovelo do izbjegavanja općih pravila tumačenja bilo kojeg teksta.¹⁰ Svaka književna vrsta ima svoje jedinstvene karakteristike, no korjenita promjena u pristupu tumačenju nije potrebna u slučaju pristupanja tekstu različitog žanra, već pažljivo usklađivanje općih pravila hermeneutike.¹¹

Treba li dakle jasnoća Pisma jednostavno biti filozofska opredijeljenost evanđeoskog kršćanina ili može biti korisna čak i kao opće načelo za tumačenje? Pregled različitih hermeneutskih tekstova pokazuje različite odgovore na ovo pitanje. Većina hermeneutskih tekstova koji govore o jasnoći Pisma nastoje sugerirati da je to pretpostavka u zadatku tumačenja. Primjerice, Dan McCartney i Charles Clayton u knjizi *Let the Reader Understand* raspravljaju o jasnoći Pisma kao o pretpostavci, postavljajući i pozitivno odgovarajući na pitanje "Je li Biblija dosljedna?" (2002, 38-52).

S druge strane, knjiga *An Introduction to Classical Evangelical Hermeneutics*, koju je uredio Mal Couch, nudi jedanaest općih načela za tumačenje. Iako ne govori izričito o jasnoći Pisma, deveto se načelo fokusira na književno značenje teksta. Načelo glasi: "Kada opći smisao Pisma ima smisla, ne traži drugi smisao,

9 Fee i Stuart tvrde na 11. stranici: "Ovdje smo zaobišli postavljanje pravila. Ponudili smo smjernice, prijedloge, korisne savjete". Ponukani ste pronaći mnoga 'pravila' ili čak jasne 'smjernice' za opće tumačenje određenog teksta u knjizi Feea i Stuarta. Gotovo je isključiv naglasak na različite književne vrste i prijedloge o tome kako pristupiti svakom pojedinom tekstu. Drugi primjer bila bi knjiga Roberta Steina (1994) *A Basic Guide to Interpreting the Bible: Playing by the Rules* (Baker Academic: Grand Rapids, Michigan). Stein posvećuje jedan dio općim pravilima tumačenja prije prelaska na specifična pravila koja određuju različite književne vrste. Međutim, u tri glavna poglavlja toga dijela on raspravlja o različitim teorijama tumačenja, značenjima određenih izraza u tumačenju te kvalifikacijama tumača. U tom dijelu ne postoje opća pravila tumačenja kao takva. Te su rasprave vrlo korisne kao i rasprave o književnim vrstama, međutim, pisati tekst ili priručnik za tumačenje a ne ponuditi opća načela tumačenja za čitatelja ili studenta, po mom je mišljenju nepovoljan propust.

10 Možda ovo zvuči kao prenaplašavanje, međutim, pregled novijih djela o hermeneutici, bilo da su namijenjene kao udžbenici za biblijske škole ili fakultete, ili pak jednostavno kao priručnici za laike, to uvelike potvrđuje. Usporedi li ih se s prijašnjim standardima, poput standarda Terryja, Ramma ili nešto suvremenijeg Zucka, razlika je zamjetna.

11 Kako bih pojasnio, dopustite mi izjaviti da je književna vrsta važna, čak i presudna, međutim, ona nije jedina ili isključiva briga kod tumačenja. Tumač koji pažljivo i temeljito razmatra tekst i koji je prisno upoznat s različitim književnim vrstama trebao bi u svoje razmatranje odlomka moći unijeti čvrste zaključke o značenju odlomaka primjenom tradicionalnih pravila tumačenja. Za više o temi prenaplašavanja po pitanju književnih vrsta vidi deseto i jedanaesto poglavlje Roberta Thomasa (2002), *Evangelical Hermeneutics: The New Versus the Old* (Grand Rapids, Michigan: Kregel).

prema tome uzimaj svaku riječ prema njezinu primarnom, uobičajenom, normalnom i doslovnom značenju, ukoliko činjenice neposrednog konteksta, proučavane u svjetlu srodnih odlomaka te očiglednih i temeljnih istina, ne nalaže drukčije” (2000, 67).

Bernard Ramm u *Protestant Biblical Interpretation* raspravlja o jasnoći Pisma i stavlja ju na čelo svog popisa teoloških stajališta. On opisuje popis kao uvjerenja koja čine osnovu protestantskog sustava (1970, 97). Zatim nastavlja s nabravanjem drugih uvjerenja koja se uobičajeno koriste u opisivanju načela tumačenja kao što je ‘pravilo progresivne objave’ ili ‘načelo da Pismo tumači pismo’. Moglo bi se činiti kako Ramm smatra jasnoću Pisma i pretpostavkom i načelom. Bilo da je to bila Rammova namjera ili ne, vjerujem da je ovo najmudriji put od svih opcija.

Jasnoća Pisma je pretpostavka koju namećemo Bibliji

Kad iskreni vjernik pristupa Bibliji, mora joj pristupati s pouzdanjem da će moći razumjeti što ona govori. Pismo je Božja objava i stoga sadrži sve što trebamo znati o Bogu. Ona daje odgovor na čovjekova najvažnija pitanja o njegovu porijeklu i svrsi. Biblija ima pravi lijek za čovječanstvo i njegovo grešno smrtno stanje. Lijek je oprostjenje od Boga po vjeri u Isusu Kristu. Neprestane rasprave o značenju značenja, srazu ‘vidokruga’ i hermeneutičke samosvijesti možda mogu biti poticajne za znanstvenika ili kritičara, no Božje dijete na klupi u crkvi brzo će izgubiti zanimanje za takva nagađanja i čak očajavati pitajući se, ima li Biblija nešto za reći o njegovu tinejdžeru koji razmišlja o samoubojstvu ili suprugu koji je netom ostao bez posla. Biblija je jasna. Bog govori o našoj potrebi spasenja i otkupljenja kao i o našoj utjesi, vodstvu, poticanju i popravljanju. Moramo ovo smatrati istinitim, inače nema puno svrhe u čitanju i proučavanju. Naše vjerovanje o Bogu i njegovu karakteru to određuje, kao i naše vjerovanje o samoj Bibliji. Nadalje, Biblija potvrđuje svoju vlastitu jasnoću eksplicitno i implicitno. Pastor, proučavatelj Biblije i vjernik mogu pouzdano pristupiti biblijskom tekstu vjerujući da mogu razumjeti glavnu poruku i da će ta poruka biti korisna za njihovu duhovnu dobrobit kao i na dobrobit drugih.

Jasnoća Pisma je i načelo korisno za tumačenje

Ponekad smatrana načelom doslovnog značenja ili načelom ‘jednostavnog’ značenja Pisma i zasebno spominjana, jasnoća Pisma može biti korisno pravilo tumačenja. Howard i William Hendricks ju navode kao primarno načelo u tumačenju slikovitog govora. Oni jednostavno tvrde: “Upotrijebite doslovni smisao osim ako postoji neki dobar razlog da to ne učinite” (1991, 260). Ovo je vrlo slično načelu koje daje Mal Couch. Ukoliko kontekst, jezična i gramatička načela, ili druga načela tumačenja ne nalažu korištenje slikovitog govora niti pak se traži neko drukčije nedoslovno tumačenje, tada je značenje teksta ono što je

najdoslovnije ili najizravnije. Načelo o jasnoći Pisma može se formulirati na slijedeći način: značenje teksta je ono što je najjasnije u svjetlu primjene svih ostalih načela.¹²

Zaključak

Jasnoća Pisma je nauk koji je motivirao reformatore da prevode Bibliju na mnoge jezike kako bi njezine istine bile dostupne Crkvi u svim zemljama Europe. Ta ista istina trebala bi motivirati današnje kršćane da proučavaju Pismo radi sebe i odrede koje je objektivno značenje Božje riječi.

Ovaj je članak razmotrio definiciju o jasnoći Pisma. Božja je Riječ dostatno jasna u svemu svojem nauku: tko god ju iskreno i Božjom pomoći čita i proučava može razumjeti njezino značenje. To ne znači da je svaki odlomak jednako jasan. Nadalje, ova istina ne negira potrebu za napornim radom u tumačenju ili za nadarenim učiteljima i propovjednicima u Crkvi.

Jasnoća Božje riječi je i teološka nužnost. Sam Bog nam je dao Sveto pismo te stvorio komunikaciju i ljudski govor. Kad bi njegova objava bila nejasna ili dvosmislena, tada bi Božja dobrotu, pravednost i želja za spasenjem grešnika bile upitne. Dobar i pravedan Bog ne može kazniti grešnike koji ne uspijevaju vršiti ono što ne razumiju. Jednako tako, vjera koju Bog traži za spasenje bila bi vjera samo u onome što je nepoznato ili neizvjesno, i stoga uopće ne bi bila prava vjera.

Sama narav Pisma također čini ovaj nauk nužnošću. Riječ Božja otkriva Boga i njegov plan otkupljenja. Poznavati Boga osobno bilo bi nemoguće kad bi objava koju nam je dao bila nejasna. Poznavanje puta otkupljenja koji nam je otkrio također bi se činilo beznadnim.

Konačno, samo Pismo potvrđuje svoju jasnoću opetovanim uspoređivanjem sa svjetlom kao i drugim izričitim tvrdnjama. Blagoslov koji dolazi od čitanja i primjenjivanja istine Božje riječi te izvorno slušateljstvo/čitateljstvo podrazumijevaju jasnoću.

Naposlijetku, nauk o jasnoći Svetoga pisma treba biti teološko uvjerenje kao i načelo tumačenja. Ovo učenje treba iznositi i braniti ne samo u teološkim raspra-

12 Za pregled popisa 'svih ostalih načela' preporučam Ramma u *Protestant Biblical Interpretation*, str. 93-162; Coucha u *An Introduction to Classical Evangelical Hermeneutics*, str. 52-70; i Roya Zacka u *Basic Bible Interpretation*, str. 59-75. Drugi je koristan izvor koji navodi dvanaest općih načela tumačenja Biblije Joel James (2008), *Expository Studying: A Practical Guide to Preparing Expository Sermons*, on-line na <http://www.gracefellowship.co.za/files/Expository%20Studying%20PDF,%202009.pdf>. Za dobar primjer primjene brojnih načela uključujući i načelo o jasnoći Pisma kod problematičnih odlomaka vidi C. Ryan Jenkins (2002), "Faith and Works in Paul and James", *Bibliotheca Sacra*, 159, 63-79.

vama, već i u crkvi. Razumijevanje ovoga nauka potiče Božje dijete da samo proučava Bibliju i spozna je značenje teksta. Propovjednici i učitelji također trebaju oblikovati učenje o jasnoći pisma kao i zdrava hermeneutska načela u svom javnom poučavanju kako bi vjernici bili opremljeni za primjenu tih načela u svom osobnom proučavanju.

Spasitelj nam je zapovjedio da činimo ljude učenicima njegovim krsteći ih i učeći svemu što nam je zapovjedio. Ova zapovijed i svaka druga zapovijed u Bibliji pretpostavlja jasnoću Svetoga pisma (Mt 28,19-20). Svako Božje dijete i učenik Isusa Krista može naći veliko pouzdanje u nadi da ne samo da može razumjeti svaki Božji savjet, već da i druge može poučiti tako da i oni mogu postati zreli učenici.

Literatura

- Augustine (2005). *On Christian Doctrine*. Prijevod J. F. Shaw. Raleigh, North Carolina: Hayes Barton Press. http://books.google.com/books?id=51dMXa3SmlgC&printsec=frontcover&dq=%22on+christian+doctrine%22+augustine&source=bl&ots=bi6_bxauY-&sig=08Mp-fY40FLf21eRMCUDWA6dCCY&hl=en&ei=8BBsS9_BNciK_AbI_vjDBg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=9&ved=0CCsQ6AEwCA#v=onepage&q=&f=false, posjet 11. veljače, 2010.
- Brown, Francis, Samuel Rolles Driver i Charles Augustus Briggs (2000). *Enhanced Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*. Elektroničko izdanje. Oak Harbor, WA: Logos Research Systems.
- Callahan, James P. (1996). "Claritas Scripturae: The Role of Perspicuity in Protestant Hermeneutics," *The Journal of the Evangelical Theological Society*, 39/3:354-373.
- Callahan, James P. (2001). *The Clarity of Scripture*. Downer Grove, Illinois: InterVarsity.
- Couch, Mal, ur. (2000). *An Introduction to Classical Evangelical Hermeneutics*. Grand Rapids, Michigan: Kregel.
- Fee, Gordon i Douglas Stuart (1993). *How to Read the Bible for All Its Worth*. 2. izd. Grand Rapids, Michigan: Zondervan.
- Friberg, T., B. Friberg i N. F. Miller (2000). *Vol. 4: Analytical lexicon of the Greek New Testament*. Baker's Greek New Testament library. Grand Rapids, Michigan: Baker Books.
- Grudem, Wayne (1994). *Systematic Theology*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan.

- Hendricks, Howard G. i William D. Hendricks (1991). *Living by the Book*. Chicago, Illinois: Moody.
- Hodge, Charles (1997). *Systematic Theology*. Oak Harbor, Washington: Logos Research Systems, Inc.
- Holladay, William Lee, Ludwig Koehler i Walter Baum (1971). *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden, U.K.: Brill.
- James, Joel (2008). *Expository Studying: A Practical Guide to Preparing Expository Sermons*. <http://www.gracefellowship.co.za/files/Expository%20Studying%20PDF,%202009.pdf>. Posjet 12. veljače, 2010.
- Jenkins, C. Ryan (2002). Faith and Works in Paul and James, *Bibliotheca Sacra*, 159:63-79.
- Louw, J. P. i E. A. Nida (1996). *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains* (elektroničko izdanje 2. izdanja). New York: United Bible Societies.
- Luther, Martin (1999). *The Bondage of the Will*. Prijevod J. I. Packer i O. R. Johnston. Grand Rapids, Michigan: Fleming H. Revell.
- McCartney, Dan i Charles Clayton (2002). *Let the Reader Understand*, 2. izd. Phillipsburg, New Jersey: P&R Press.
- Pettegrew, Larry (2004). The Perspicuity of Scripture, *The Master's Seminary Journal*, 15/2:209-225.
- Ramm, Bernard (1970). *Protestant Biblical Interpretation*. 3. izd. Grand Rapids, Michigan: Baker Book House.
- Stein, Robert (1994). *A Basic Guide to Interpreting the Bible: Playing by the Rules*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic.
- Thompson, Mark D. (2006). *A Clear and Present Word: The Clarity of Scripture*. Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press.
- Thomas, Robert (2002). *Evangelical Hermeneutics: The New Versus the Old*. Grand Rapids, Michigan: Kregel.
- Zuck, Roy (1991). *Basic Bible Interpretation*. Colorado Springs, Colorado: Charriot Victor.

Prevela Ljubinka Jambrek

Summary

The Perspicuity of the Scriptures: Presupposition, Principle or Phantasm

The doctrine of the Perspicuity of Scripture was clearly articulated and strongly defended by the Reformers. Evangelical Christians today also need to reaffirm and defend this biblical doctrine. This article addresses the importance of this doctrine and looks at different definitions of this doctrine as well as its limitations. In the second part, theological and biblical evidence supporting the Perspicuity of Scripture is presented. In the final section, the author suggests an answer to the question of whether the Perspicuity of the Scriptures is a presupposition brought to the biblical text or a principle of interpretation.